

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL B. R. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. rugpjūčio 24 d. Nr. 242-365
Vilnius

Lietuvos bankas gavo B. R. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriame pareiškėjas prašo išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktą medžiagą, n u s t a t y t a:

2016 m. kovo 10 d. per eismo įvykį pareiškėjo vairuota transporto priemonė „Citroen Jumper“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – transporto priemonė) buvo apgadinta dėl kito eismo įvykio dalyvio, kurio civilinė atsakomybė privalomuoju draudimu buvo apdrausta ADB „Gjensidige“, kaltės.

2016 m. kovo 14 d. draudiko pasitelktas servisas – UAB „Autoserpantinas“ apžiūrėjo per eismo įvykį sugadintą transporto priemonę ir surašė Transporto priemonės techninės apžiūros defektų aktą (toliau – apžiūros aktas). Apžiūros akte buvo nurodytos sugadintos ir tinkamos remontuoti transporto priemonės detalės: galinio sparno gembė, galinio dešinio kėbulo platforma, galinis tiltas, kuris yra deformuotas, dėl to jį reikia remontuoti arba keisti tilto ašį (tarp ratų 20 mm skiriasi atstumai), taip pat nurodytos keistinos transporto priemonės detalės – galinė dešinė padanga, galinis dešinysis ratlankis, dešinės pusės krovinio veržiklis, galinis dešinysis purvasargis (sparnas). Apžiūros akte nurodyta, kad pažeidimai ir defektai įvertinti išoriškai apžiūrėjus automobilį, galimi paslėpti defektai, kurie gali išaiškėti remonto metu – tuo atveju būtina surašyti papildomą aktą, po remonto pretenzijos nepriimamos, o prieš pradedant remontą būtina pateikti remonto darbų sąmatą. Apžiūros akte pareiškėjas parašu patvirtino, kad su akto išvadomis sutinka ir šio akto kopiją gavo.

2016 m. kovo 30 d. rašte Nr. S04-498250 draudikas informavo pareiškėją, kad šiuo metu yra tvarkoma žalos byla ir apskaičiuotas 150,99 Eur žalos dydis, taip pat papildomai pareiškėjo paprašyta pateikti atsiskaitomosios sąskaitos rekvizitus ir remonto sąskaitą faktūrą arba jos kopiją. Draudikas nurodė, kad apie tolesnius žalos reguliavimo žingsnius informuos papildomai.

2016 m. balandžio 5 d. draudikas išmokėjo pareiškėjui 150,99 Eur.

2016 m. balandžio 11 d. pareiškėjas pateikė draudikui Kauno nepriklausomų ekspertų biuro Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Ataskaita), kurioje nurodyta, kad transporto priemonės remontas kainuotų 855,47 Eur be PVM (1 035,11 Eur su PVM). Ataskaitoje, be kita ko, papildomai nurodyta, kad reikia remontuoti ir transporto priemonės kėbulą.

2016 m. balandžio 19 d. rašte draudikas informavo, kad papildomai priskaičiuojo 346,88 Eur. Draudikas atsisakė atlyginti pareiškėjo patirtas nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas (90 Eur), taip pat draudikas nurodė, kad Ataskaitoje nurodytos keičiamų dalių kainos, už kurias atlyginama, buvo perskaičiuotos atsižvelgus į pateikiamą naujų originalių dalių tiekėjo UAB „Maksauto“ informaciją, pagal kurią dalių kainų skirtumas sudaro 144,95 Eur. Draudikas papildomai pažymėjo, kad Ataskaitoje nurodyta suma, skirta transporto priemonės deformuotam kėbului tiesinti (212,67 Eur) nebus atlyginama, nes Ataskaitoje nepateikta išvada dėl deformacijos šalinimo būtinumo, taip pat nepateikti rėmo deformacijos matavimai. Draudikas nurodė, kad

pareiškėjui pateikus dokumentus, įrodančius kėbulo deformaciją, nuostolio dydis bus persvarstytas iš naujo.

Pareiškėjas 2016 m. gegužės 2 d. pateikė draudikui pretenziją, kurioje nurodė, kad nesutinka su draudiko atsisakymu atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas, taip pat nesutiko su draudiko atsisakymu atlyginti transporto priemonės deformuoto rėmo tiesinimo darbų kainą. Pareiškėjas kėlė draudikui reikalavimą apmokėti visas nepriklausomų vertintojų nustatytas išlaidas (855,47 Eur) ir jų samdymo išlaidas (90 Eur).

Draudikas 2016 m. gegužės 13 d. informavo pareiškėją, kad savo sprendimo nekeis, kad išmoka buvo sumažinta atsižvelgus į UAB „Maksauto“ interneto puslapyje www.maksauto.lt pateikiamas dalių kainas, nurodytas kartu su PVM. Draudikas papildomai nurodė, kad jeigu pareiškėjas įsigis naujas originalias dalis už didesnę kainą nei UAB „Maksauto“ tiekiamų dalių kainos, draudikas iš naujo apsvartys sprendimą, pareiškėjui pateikus dalių įsigijimo dokumentus. Draudikas, atsisakydamas atlyginti nepriklausomų vertintojų samdymo išlaidas, vadovavosi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 15 straipsnio nuostatomis, nurodydamas, kad draudikas vykdė savo pareigas ir laiku (per 3 d.) apžiūrėjo pareiškėjui priklausančią transporto priemonę, be to, pareiškėjas turėjo teisę savo lėšomis ir iniciatyva papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo. Draudikas, atsisakydamas tenkinti pareiškėjo reikalavimą atlyginti kėbulo geometrijos atkūrimo darbus, nurodė, kad Ataskaitoje nebuvo pateikti rėmo geometrijos matavimo rezultatai, o išoriškai apžiūrint transporto priemonę nėra galimybių nustatyti deformacijos laipsnį. Draudikas nurodė, kad servisas, kuriame buvo atlikta transporto priemonės apžiūra ir ratų geometrijos matavimai, pateikti Ataskaitoje, jokių rėmo deformacijos matavimų neatliko ir neturėjo galimybės atlikti, nes remonto įmonė nėra įsigijusi reikiamos įrangos, kuri leistų nustatyti kėbulo deformacijos buvimą ar galimą deformacijos laipsnį. Draudikas nurodė, kad pareiškėjui pateikus išvadą iš remonto įmonės, kuri turi sertifikuotą rėmo geometrijos matavimo įrangą ir gali tiksliai nustatyti, ar yra kėbulo deformacija, iš naujo apsvartys priimtą sprendimą dėl deformuoto kėbulo tiesinimo darbų kompensavimo.

2016 m. gegužės 26 d. Lietuvos bankas gavo pareiškėjo kreipimąsi dėl ginčo, kilusio su ADB „Gjensidige“, nagrinėjimo. Pareiškėjas nurodė, kad, jo nuomone, draudikas nepagrįstai atsisakė mokėti 90 Eur už nepriklausomų ekspertų paslaugas. Pareiškėjas teigia, kad draudiko atstovas atsisakė dar kartą apžiūrėti transporto priemonę, todėl draudikas kreipėsi į nepriklausomus turto vertintojus, pagal kurių pateiktą Ataskaitą draudikas sutiko atlyginti didesnę sumą nei iki Ataskaitos pateikimo dienos. Pareiškėjo nuomone, vadovaujantis Įstatymo 15 straipsnio nuostatomis, draudikas turėtų atlyginti minėtas pareiškėjo patirtas išlaidas. Pareiškėjas nurodė, kad transporto priemonė kol kas yra neremontuota, todėl draudikas turėtų atlyginti Ataskaitoje nurodytą 855,47 Eur transporto priemonei suremontuoti reikalingą sumą. Pareiškėjas nesutinka su draudiko atsisakymu atlyginti deformuoto rėmo tiesinimo darbų kainą (212,67 Eur), nes Ataskaitoje nurodyta, kad skiriasi kėbulo įstrižainės, tai reiškia, kad rėmas buvo deformuotas. Pareiškėjas nurodė nesutinkąs su draudiko siūlymu kreiptis į remonto įmonę, turinčią sertifikuotą rėmo geometrijos matavimo įrangą, reikalingą kėbulo deformacijai nustatyti, nes, pareiškėjo nuomone, užtenka fakto, kad nepriklausomi vertintojai nustatė, kad kėbulas buvo deformuotas. Pareiškėjas teigia, kad padangų nusidėvėjimas (protektoriaus gylis) patvirtina, kad kėbulas buvo deformuotas (2016 m. kovo 14 d. techninės apžiūros metu protektoriaus gylis buvo 5,30; 5,35; 5,0; 5,25, o 2016 m. balandžio 6 d. nepriklausomų ekspertų tikrinimo metu atitinkamai buvo 4,00; 4,7; 4,3; 4,6). Pareiškėjas papildomai nurodė, kad sutiktų pateikti transporto priemonę remonto įmonei, jeigu už paslaugas sumokėtų draudimo bendrovė, kuri reikalauja iš jo pateikti išvadą. Pareiškėjas nurodė, kad kelia draudikui reikalavimą atlyginti visas Ataskaitoje nurodytas remonto išlaidas.

Lietuvos bankas 2016 m. birželio 21 d. gavo draudiko atsiliepimą, kuriame nurodyta, kad nepavyko ginčo su pareiškėju išspręsti taikiai, todėl draudikas sutinka atlyginti pareiškėjo patirtas nepriklausomų vertintojų samdymo išlaidas (90 Eur), tačiau atsisako tenkinti pareiškėjo reikalavimą atlyginti visas Ataskaitoje nurodytas transporto priemonės remonto išlaidas, t. y. atsisako papildomai sumokėti 144,95 Eur (UAB „Maksauto“ ir Ataskaitoje nurodytų originalių dalių įkainių

skirtumą), taip pat atsisako atlyginti 212,67 Eur už nepagrįstus transporto priemonės kėbulo tiesinimo darbus.

Dėl sumažintos 144,95 Eur sumos draudikas nurodė, kad priimdamas tokį sprendimą vadovavosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 795 (2008 m. nutarimo Nr. 122 redakcija) patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punktu, nustatančiu, kad „jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtiną remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtiną remonto išlaidas apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais <...>“. Draudikas pažymėjo, kad Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam, ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (arba) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (arba) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus. Draudikas, vadovaudamasis Vilniaus apygardos teismo 2015 m. balandžio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. E2A-2087-577/2015 ir Taisyklių nuostatomis, mano, kad draudikui, nustatant padarytos žalos dydį, nepriklausomo vertintojo ataskaita yra tik vienas iš įrodymų, kurio įrodomosios reikšmės negalima suabsoliutinti. Atsižvelgdamas į tai ir į Ataskaitoje nurodytas originalių detalių gerokai didesnes kainas nei rinkos kaina (UAB „Maksauto“ elektroninėje parduotuvėje nurodytas originalių detalių kainas), draudikas atsisakė papildomai išmokėti 144,95 Eur (UAB „Maksauto“ ir Ataskaitoje nurodytų originalių detalių kainų skirtumą).

Dėl atsisakymo atlyginti galimai deformuoto transporto priemonės kėbulo tiesinimo išlaidas draudikas nurodė, kad transporto priemonės apžiūros ir žalos bylos administravimo metu kėbulo deformacijos faktas nebuvo nustatytas, priešingai nei nurodo pareiškėjas. Kėbulo deformacija nebuvo akivaizdi, todėl tiek deformacijos faktas, tiek laipsnis negalėjo būti nustatytas, o tam reikalingas geometrinių kėbulo rėmo įstrižainių matavimas, kurį gali atlikti remonto įmonės, galinčios atlikti kėbulo tiesinimo darbus ir turinčios matavimams reikalingą sertifikuotą įrangą. Draudikas nurodė, kad Ataskaitoje nebuvo pateikti kėbulo įstrižainių geometriniai matavimai, nepateikta išvada dėl kėbulo tiesinimo darbų reikalingumo. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad 2016 m. balandžio 19 d. sprendime jis nurodė, kad, pareiškėjui pateikus kėbulo rėmo remonto reikalingumą pagrindžiančius dokumentus, bus apskaičiuota papildoma draudimo išmoka, tačiau pareiškėjas tokių dokumentų nepateikė. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad 2016 m. birželio 15 d. pakartotinai kreipėsi į pareiškėją, kad jis pateiktų transporto priemonę kėbulo geometrinius matavimus galinčiai atlikti remonto įmonei, tačiau pareiškėjas atsisakė bendradarbiauti, nurodydamas, kad transporto priemonė jau yra suremontuota. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad sutinka atlyginti kėbulo remonto darbus, jei pareiškėjas pateiks kėbulo rėmo tiesinimo faktą pagrindžiančius dokumentus arba remonto įmonės, galinčios atlikti matavimo darbus, išvadą. Pareiškėjui nepateikus dokumentų, draudikas atsisako atlyginti minėtas išlaidas. Draudikas papildomai pateikė 2016 m. birželio 15 d. elektroninių laiškų UAB „Autobroliai“ ir UAB „Remartas“ kopijas. Minėtuose laiškuose draudikas teiravosi, ar iš pateiktų nuotraukų vizualiai įmanoma įvertinti transporto priemonės rėmo deformaciją, kad skiriasi įstrižainės, ar būtinas geometrijos matavimo stendas. UAB „Autobroliai“ atsakė, kad „neturi kompetencijos atsakyti apie krovinio automobilio remontą, <..> tačiau iš nuotraukų <...> mažai tikėtina, kad perdavė smūgį. Taip pat smūgį sugėrė ir laikikliai, kurie kaip suprantu sulinko ir sulūžo. Tokiam automobiliui net nebus kėbulo geometrijos duomenų <...>“. Kėbulų remonto centras UAB „Remartas“ atsakė, kad „norint nustatyti automobilio <...> kėbulo rėmo deformaciją, reikėtų atlikti elektroninius matavimus

<...> pagal atsiųstas nuotraukas, šio automobilio tokio pobūdžio apgadinimas negali deformuoti rėmo.“

Lietuvos bankas 2016 m. rugpjūčio 2 d. raštu kreipėsi į draudiką, prašydamas informuoti, ar gavus informaciją iš pareiškėjo, kad automobilis buvo suremontuotas, buvo kreiptasi į pareiškėją dėl šių aplinkybę patvirtinančių dokumentų pateikimo; ar, jeigu automobilis nebuvo suremontuotas, draudikas pristatytų automobilį remonto įmonei savo sąskaita.

Lietuvos bankas 2016 m. rugpjūčio 2 d. raštu kreipėsi į pareiškėją, prašydamas informuoti, ar automobilis buvo suremontuotas, ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus, taip pat nurodyti, ar pareiškėjas pristatytų automobilį remonto įmonei, turinčiai sertifikuotą rėmo geometrijos matavimo įrangą, jeigu draudikas tai atliktų savo sąskaita.

Pareiškėjas Lietuvos bankui atsakymo nepateikė.

Draudikas 2016 m. rugpjūčio 12 d. rašte informavo Lietuvos banką, kad gavęs Lietuvos banko raštą draudikas pakartotinai kreipėsi į pareiškėją telefonu, siūlydamas susitarti dėl galimybės transporto priemonę pristatyti remonto įmonei, turinčiai sertifikuotą kėbulo geometrinių matavimų įrangą. Pareiškėjas telefonu nurodė, kad transporto priemonė suremontuota, tačiau remonto faktą patvirtinančių dokumentų pateikti negali, nes ją susiremontavo pats. Draudikas pakartotinai pažymėjo, kad kėbulo deformacija apžiūros metu nebuvo akivaizdi, o iš dviejų remonto įmonių pateiktų atsakymų galima teigti, kad įvertinus automobilių susidūrimo pobūdį ir eismo įvykio aplinkybes kėbulo deformacija nebuvo techniškai galima nagrinėjamo eismo įvykio metu. Atsižvelgiant į tai, kėbulo tiesinimo darbai galėjo būti pagrįsti tik tokiu atveju, jei nepriklausomo vertintojo ataskaitoje būtų buvę pateikti deformaciją (neatitikimus) patvirtinantys matavimai (jų rezultatai) ir (arba) būtų pateikta kėbulo tiesinimo darbus galinčios atlikti remonto įmonės išvada dėl tokių darbų reikalingumo ir (arba) pateikta matavimų ataskaita, patvirtinanti neatitikimų (deformacijos) faktą. Kėbulo tiesinimo darbai į Ataskaitą buvo įtraukti neatlikus geometrinių matavimų ir nepateikus tokių matavimo rezultatų. Draudikas nurodė, kad, jeigu pareiškėjas nesutinka bendradarbiauti ir pateikti transporto priemonės kompetentingai įmonei arba jeigu remontas atliktas, bet nepateikti remonto ir kėbulo tiesinimo faktą patvirtinantys dokumentai, pareiškėjo reikalavimas atlyginti kėbulo tiesinimo išlaidas yra nepagrįstas.

Įvertinus draudiko atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodytas aplinkybes ir pateiktus dokumentus, laikytina, kad draudikas patenkino dalį pareiškėjo reikalavimų, todėl, vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 26 straipsnio 1 punktu ir Taisyklių 57.1 papunkčiu, Lietuvos bankas nutraukė ginčo dalies dėl pareiškėjo patirtų nepriklausomų vertintojų samdymo išlaidų (90 Eur) atlyginimo nagrinėjimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių išdėstytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, k o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Nagrinėjamu atveju tarp šalių kilo ginčas dėl draudimo išmokos dydžio draudikui atsisakius perskaičiuoti draudimo išmoką pagal pareiškėjo pateiktą Ataskaitą. Siekiant įvertinti pareiškėjo draudikui keliamo reikalavimo pagrįstumą, reikia nustatyti, ar draudikas pagrįstai atsisako perskaičiuoti ir išmokėti papildomą draudimo išmoką pagal pareiškėjo pateiktą Ataskaitą.

Pagal Įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatas, privalomojo draudimo sutartimi apdraudžiama draudimo sutartyje ir (arba) transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijime nurodytą transporto priemonę naudojančių valdytojų civilinė atsakomybė dėl žalos padarymo. Įvykus draudžiamajam eismo įvykiui, draudikas įpareigojamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią nukentėjusio trečiojo asmens (nagrinėjamu atveju – pareiškėjo) nuostolius, kurie buvo padaryti draudiko bendrovėje transporto priemonių valdytojų

civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu apdrausta transporto priemone. Įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (arba) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį.

Įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje numatyta pretenziją dėl padarytos per eismo įvykį žalos teikiančio asmens pareiga pateikti draudikui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, padėti draudikui nustatyti įvykio aplinkybes ir žalos dydį, laikytis draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, leisti draudikui iširti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį. Įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad išmoka mokama, kai yra nustatytas draudžiamojo įvykio faktas ir žalos dydis, o nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė atsakingam draudikui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, laikėsi draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, leido draudikui susipažinti su dokumentais, galinčiais įrodyti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį, taip pat suteikė galimybę iširti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį, atsižvelgdamas į Įstatymo 15 straipsnio nuostatas išsaugojo sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą tokį, koks jis buvo po eismo įvykio, ir pretenziją dėl padarytos žalos pateikė per Įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą. Jei nukentėjęs trečiasis asmuo nevykdė ar netinkamai vykdė šioje dalyje nurodytus įpareigojimus ir tai turėjo įtakos žalos padarymo aplinkybių tyrimui ar padidino žalą, draudikas gali sumažinti išmoką. Taisyklių 47 punkte nustatyta, kad atsakingas draudikas moka draudimo išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo įvykdė Įstatyme numatytas pareigas: pateikė atsakingam draudikui pretenziją ir bendru eismo įvykio dalyvių sutarimu užpildytą ir pasirašytą eismo įvykio deklaraciją, iš kurios teksto galima išsiaiškinti eismo įvykio dalyvius, jo aplinkybes, schemą (jeigu apie eismo įvykį nebuvo pranešta policijai), taip pat turimus eismo įvykio aplinkybių ir žalos įrodymus, atsižvelgdamas į Įstatymo 15 straipsnio nuostatas, išsaugojo ir leido apžiūrėti sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą tokį, koks jis buvo po eismo įvykio, laikėsi atsakingo draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, suteikė galimybę iširti eismo įvykio metu padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį, leido atsakingam draudikui susipažinti su dokumentais, galinčiais įrodyti eismo įvykio metu padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią Įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Sistemiškai aiškinant minėtas Įstatymo ir Taisyklių normas darytina išvada, kad draudiko galimybė tinkamai iširti įvykį ir nustatyti teisingą žalos dydį priklauso nuo to, ar nukentėjęs trečiasis asmuo tinkamai vykdo Įstatyme ir Taisyklėse numatytas pareigas. Įstatymo ir Taisyklių normos numato nukentėjusio trečiojo asmens pareigą padėti draudikui nustatyti eismo įvykio metu padarytos žalos dydį, leisti apžiūrėti sugadintą transporto priemonę, suteikti galimybę iširti padarytos žalos priežastis. Nukentėjusiam trečiajam asmeniui nevykdant minėtų pareigų, apsunkinama draudiko galimybė tinkamai iširti įvykį ir nustatyti teisingą žalos dydį, todėl draudikas turi teisę sumažinti draudimo išmoką arba jos nemokėti.

Nagrinėjamu atveju draudiko darbuotojas apžiūrėjo eismo įvykyje sugadintą transporto priemonę ir jos sugadinimai buvo surašyti apžiūros akte. Apžiūros akte buvo nurodytos sugadintos ir tinkamos remontui transporto priemonės detalės: galinio sparno gembė, galinio dešinio kėbulo platforma, galinis tiltas, kuris yra deformuotas, dėl to jį reikia remontuoti arba keist tilto ašį (tarp ratų 20 mm skiriasi atstumai), taip pat nurodytos keistinos transporto priemonės detalės – galinė dešinė padanga, galinis dešinysis ratlankis, dešinės pusės krovinio veržiklis, galinis dešinysis purvasargis (sparnas). Apžiūros akte nurodyta, kad pažeidimai ir defektai įvertinti išoriškai apžiūrėjus automobilį, galimi paslėpti defektai, kurie gali išaiškėti remonto metu – tuo atveju būtina surašyti papildomą aktą, po remonto pretenzijos nepriimamos, o prieš pradėdant remontą būtina pateikti remonto darbų sąmatą. Apžiūros akte pareiškėjas parašu patvirtino, kad su akto išvadomis sutinka ir šio akto kopiją gavo, todėl darytina išvada, kad jam buvo žinoma, kad, nustačius daugiau transporto priemonės gedimų, transporto priemonę reikės pristatyti papildomai apžiūrai. Išnagrinėjus Ataskaitą matyti, kad į nepriklausomo turto vertintojo pateiktas apskaičiuotas remonto

išlaidas yra įtraukti papildomi remonto darbai – rėmo geometrijos atkūrimas, kuris nebuvo nurodytas apžiūros akte. Šiame kontekste būtina pažymėti, kad turto vertintojas apskaičiuoja transporto priemonės remonto išlaidas, siekdamas nustatyti padarytą žalą dėl transporto priemonės apgadavimo (Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 įsakymu Nr. 101, 14.1 papunktis), bet nevertina eismo įvykio aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio. Konkrečių transporto priemonių sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykio aplinkybėmis nustato atsakingas draudikas, tačiau jis turi objektyviais įrodymais pagrįsti, kad turto vertinimo ataskaitoje taip pat yra nurodytos ir priežastiniu ryšiu su eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidos. Draudikas sutiko atlikti papildomą transporto priemonės apžiūrą kėbulo geometrinius matavimus galinčioje atlikti remonto įmonėje, jeigu pareiškėjas pristatytų transporto priemonę apžiūrai, tačiau pareiškėjas transporto priemonės nepristatė. Iš pradžių pareiškėjas, teikdamas prašymą dėl ginčo nagrinėjimo, sutiko pristatyti transporto priemonę, kad būtų papildomai įvertinta, tačiau vėliau į šį siūlymą neatsakė. Draudikas nurodo, kad pareiškėjas informavo, kad transporto priemonė suremontuota, tačiau pats pareiškėjas nepatikslino pateikto prašymo dėl ginčo nagrinėjimo ir papildomos informacijos dėl ginčo nagrinėjimo nepateikė. Pareiškėjas, teigdamas draudikui, kad transporto priemonė jau suremontuota, nepateikė draudikui dokumentų, patvirtinančių patirtas išlaidas, kurias draudikas būtų kompensavęs.

Pažymėtina, kad neatlikus papildomos transporto priemonės apžiūros draudikui apsunkinama galimybė įvertinti, ar Ataskaitoje nurodyti transporto priemonės sugadinimai atsirado eismo įvykio metu, todėl darytina išvada, kad pareiškėjas, nepristatydamas transporto priemonės papildomai apžiūrai arba neteikdamas remonto išlaidas patvirtinančių dokumentų, šio ginčo nagrinėjimo metu pagal ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir aplinkybes nevykdo Įstatyme ir Taisyklėse numatytos pareigos suteikti draudikui galimybę ištirti dėl eismo įvykio padarytos žalos dydį ir priežastis. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo, manytina, kad draudikas pagrįstai atsisako išmokėti papildomą draudimo išmoką už Ataskaitoje nurodytų sugadinimų, kurie nebuvo nurodyti apžiūros akte, šalinimą, prieš tai neįsitikinęs, kad jie atsirado dėl eismo įvykio.

Papildomai atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas nesutinka su sumažinta 144,95 Eur suma ir neišmokėta išmoka, kuri yra lygi UAB „Maksauto“ ir Ataskaitoje nurodytų originalių detalių kainų skirtumui. Pagal Taisyklių 15 punktą, „jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais <...>“. Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam, ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasi atsakingo draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (arba) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (arba) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas pateikė įrodymus, kad Ataskaitoje nurodytos originalios detalės gali būti įsigytos pigiau UAB „Maksauto“ elektroninėje parduotuvėje, ir pareiškėjui nepateikus įrodymų, kad originalios detalės buvo įsigytos brangiau, t. y. nesuteikus galimybės draudikui atlyginti pareiškėjo galimai brangiau įsigytų originalių detalių kainos, nepagrįstu laikytinas pareiškėjo reikalavimas atlyginti Ataskaitoje nurodytoms originalioms detalėms įsigyti reikalingas sumas.

Pažymėtina, kad draudimo sutarties šalių santykiuose, be kitų bendrųjų prievolių vykdymo principų (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (CK) 6.38 straipsnis), yra ypač svarbus draudimo sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) principas, pagal kurį šalys privalo padėti

įgyvendinti viena kitai savo teises ir vykdyti pareigas (CK 6.38 straipsnio 3 dalis). Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju būtina atsižvelgti ir į tai, kad nepriklausomo turto vertintojo ir draudiko išmokėtos žalos dydis skiriasi dvigubai, o prievolės turi būti vykdomos tinkamai, sąžiningai ir kuo ekonomiškiau kitai šaliai būdu. Pareiškėjas, žinodamas, kad draudikas nesutinka su Ataskaitoje nurodytu transporto priemonės remonto mastu ir būdu, neleido draudikui atlikti kito nepriklausomo transporto priemonei padarytos žalos vertinimo ir įsitikinti pareiškėjo pateiktos Ataskaitos teisingumu arba pateikti objektyvių vertinimo ataskaitos teisingumą paneigiančių įrodymų. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad pareiškėjas nebendradarbiavo su draudiku, nepadėjo jam įgyvendinti jam kylančių pareigų, nors turėjo dėti daugiau pastangų, siekdamas padėti draudikui nustatyti teisingą žalos dydį.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjas nevykdė Įstatyme ir Taisyklėse numatytos pareigos padėti draudikui nustatyti per eismo įvykį padarytos žalos dydį, nesuteikė galimybės ištirti eismo įvykio metu padarytos žalos priežasčių, nebendradarbiavo su draudiku, todėl draudikas pagrįstai atsisako perskaičiuoti draudimo išmoką pagal pareiškėjo pateiktą Ataskaitą, o pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas. Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nagrinėjamu atveju nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta Ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikus įrodymus, patvirtinančius, kad rėmo geometrija buvo deformuota ir ji turi būti ar buvo atkurta ir kad originalios detalės buvo įsigytos už didesnes, nei UAB „Maksauto“ pateiktos, kainas, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo B. R. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

L. e. Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros
departamento direktoriaus pareigas

Vaidas Cibas